

RIITAIKAT EROT

- *Mitä käräjäoikeudessa tapahtuu ?*
- *Lapsen edun arviointikriteerit*

*Käräjätuomari Jyrki Jylhä
Pirkanmaan käräjäoikeus*

Eron edessä – ilta, Laivapuisto 23.4.2024

PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS

➤ *Suomen kolmanneksi suurin käräjäoikeus*

- *Pirkanmaan maakunta*
- *väestöpohja 539.000*

➤ *Henkilöstö 170*

- *käräjätuomareita 44*

➤ *4 lainkäyttöosastoa*

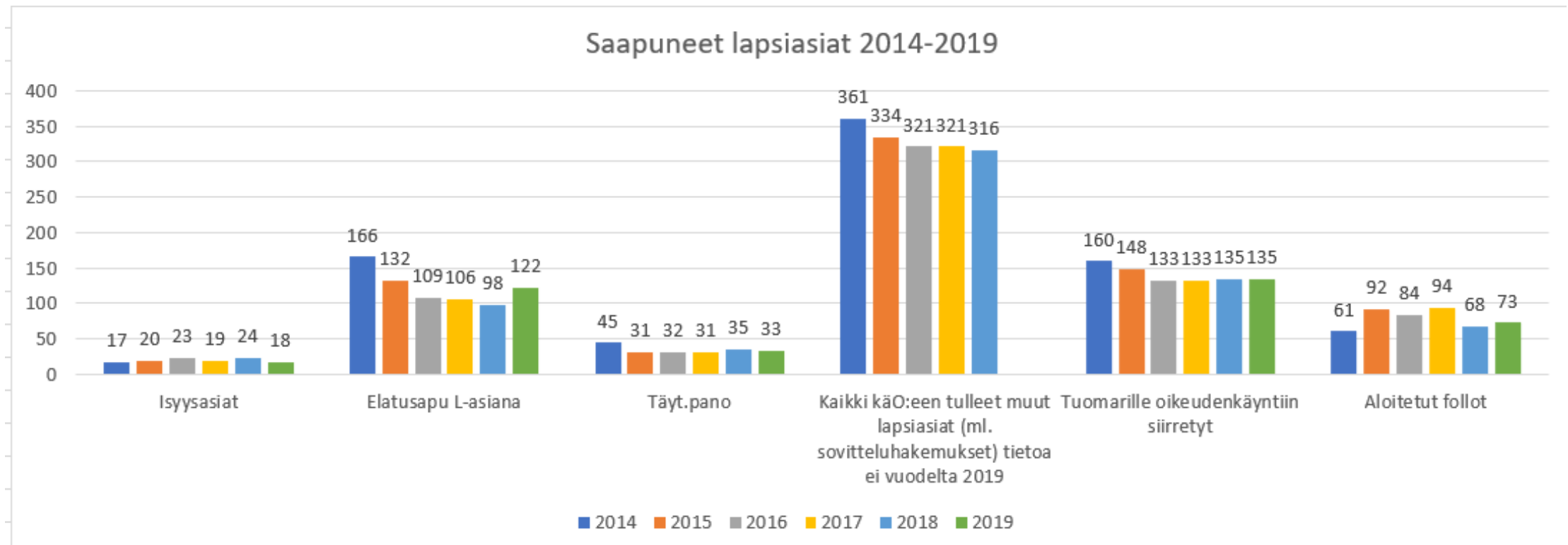
- *2 riitaosastoa + 2 rikososastoa*
- *lapsiasiat 1. osastolla*
 - *10 käräjätuomaria*
 - *isyysasiat*
 - *huolto, asuminen, tapaamisoikeus, elatusapu*
 - *oheishuolto*
 - *täytäntöönpano*
 - *lapsisovittelu (follo)*

Tilastotietoa lapsiasioista

Vuosi 2022

Vuosi 2023

• Huoltoriidat yht.	266	272
▪ Käräjänotaarit	44	50
▪ Tuomarille siirretyt	138	127
▪ Follosovittelut	57	62
▪ Täytäntöönpano	27	33



Huoltoriita-asian kulku käräjäoikeudessa

- *Asianosaisina vanhemmat*
 - *lapsella ei asianosaisasemaa*
- *Käsiteltävä joutuisasti*
- *Jaetaan pääsääntöisesti ensin käräjänotaarille*
 - *pl. suorat follohakemukset*
- *Notaarin tekemä alkutarkastus*
 - *tarvittaessa täydennys hakijalta*
 - *väliaikaismääräyspyyntö*
 - *notaari konsultoi tuomaripäivystäjää*
 - *käytännössä väliaikaismääräystä ei anneta ilman kuulemista*
 - *”ERITTÄIN KIIREELLINEN VÄLIAIKAISMÄÄRÄYSPYYNTÖ !!!”*

➤ *Vastapuolen kuuleminen*

- *lausumapyyntö 14 pv vot*
- *tarvittaessa haastemiestiedoksianto*
- *lisäaikapyynnöt yleisiä*

➤ *Jos riidaton/vastapuoli ei vastaa*

- *notaari ratkaisee*
- *yleensä hakemuksen mukaan*
 - *lapsen etu huomioitava viran puolesta*
- *ratkaisuilmoitus passiiviselle osapuolelle*
 - *”viime hetken herätys”*

➤ *Riitauttava lausuma*

- *Follosuostumuskyseily*
 - *pääsääntöisesti*
 - *jos suostumukset -> folloon*

➤ *Jos ei folloa/tulokseton follo*

- *-> tuomarijako*

➤ *Valmisteluistunto*

- *ilman aiheetonta viivytystä*
 - *Tl:n ja avustajien aikataulut*
- *asian ”perkaaminen”*

- *mahdollinen väliaikaismääräys*
 - *annetaan oikeudenkäynnin ajaksi*
 - *tilanteen rauhoittaminen oikeudenkäynnin ajaksi*
 - *status quo*
- *olosuhdeselvityksen tarpeen kartoitus*
 - *hankitaan tarvittaessa*
 - *lapsen kuuleminen*
 - *lapsen kotipaikan hyvinvointialue tekee*
 - *laatiminen kestää yleensä yli puoli vuotta*
 - *Pirhassa tavoiteaika 7 kk*
- *joskus myös varsinainen pääkäsittely samalla*

➤ *Pääkäsitely*

- *Yleensä yhden tuomarin kokoonpano*
 - *myös kolmen tuomarin kokoonpano mahdollinen*
- *Näytön vastaanottaminen*
- *Asiakirjatodistelu*
- *Henkilötodistelu*
 - *vanhempien kuuleminen*
 - *olosuhdeselvityksen tekijät*
 - *ei yleensä tarpeen*
 - *täsmäkuuleminen*
 - *todistajat*
 - *läheistodistajien näyttöarvo ?*
- *Lapsen kuuleminen*
 - *yleensä olosuhdeselvityksessä*
 - *harvoin tuomioistuimessa*
 - *silloinkin pääkäsitelyn ulkopuolella*
 - *joko tuomari yksin tai yhdessä folloavustajan kanssa*

➤ *Päätös*

- *yleensä kahden viikon kuluessa*
- *lähetetään asianosaisille/avustajille*
- *joskus myös julistetaan pääkäsitteilyn päätteeksi*
 - *perustelut pääpiirteittäin puhekielellä*

➤ *Muutoksenhaku*

- *valitus hovioikeuteen*
- *ennakkopäätösvalitus korkeimpaan oikeuteen*
 - *erittäin harvinainen*
- ***päätös täytäntöönpanokelpoinen heti, ellei toisin määrätty***
 - *muutoksenhakutuomioistuin voi keskeyttää täytäntöönpanon*

➤ *Oikeudenkäyntikulut*

- *peritään hakijalta hakemusmaksu*
 - *nykyisin 270 euroa*
- *valtaosa kuluista muodostuu lakimiesavustajan käyttämisestä*
 - *vähävaraisella mahdollisuus oikeusapuun*
- *pääsääntöisesti asianosaiset vastaavat omista kuluistaan*
 - *ei riipu esimerkiksi jutun lopputuloksesta*
- *erityisestä syystä kuluvastuu*
 - *toistuvat perusteettomat hakemukset*

➤ *Follosovittelu*

- *Suora hakemus tai*
- *Siirto normimenettelystä folloon*
 - *missä tahansa vaiheessa mahdollista*
- *Sovittelijapari*
 - *sovittelijatuomari*
 - *asiantuntija-avustaja*
 - *lapsiasioihin perehtynyt psykologi tai sosiaalityöntekijä*
 - *toimivat katalyyttinä, eivät ratkaisijoina*
- ***Keskustelun voima***
- *Avustajien rooli erilainen kuin normimenettelyssä*
 - *kuitenkin yhtä tärkeä, ellei tärkeämpikin*

- *Sovittelun päättyminen*

- *sovinnon vahvistaminen*
- *myös osasovinnot/väliaikaiset sovinnot*
- *sovittelusuostumuksen peruuttaminen*
- *sovittelun jatkaminen epätarkoituksenmukaista*

Lapsen edun arviointikriteerit

- *Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta LHL*
 - *<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>*
- ***Lapsen etu kaiken lähtökohta***
- *Fokus tulevassa, ei menneessä*
 - *ti:llä ei ole kristallipalloa*

Arviointikriteerejä

- *Ratkaistava ennen kaikkea lapsen edun mukaisesti (LHL 10 § 1)*
 - *huollon ja tapaamisoikeuden tavoitteiden toteutuminen tulevaisuudessa*
 - *LHL 1 § ja 2 §*

➤ Lapsen huollon (ja asumisen) tarkoituksena on turvata (LHL 1 §)

- lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti
- myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä
 - myös muita lapselle tärkeitä ihmissuhteita on vaalittava
- hyvä hoito ja kasvatus
- tarpeellinen valvonta ja huolenpito
- turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö
- lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus

- Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, huonolta kohtelulta ja hyväksikäytöltä
 - lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti
- Kasvatus: ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä
- Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää

➤ Tapaamisoikeuden tarkoituksena (LHL 2 §)

- turvata lapselle oikeus luoda ja säilyttää myönteinen ja läheinen suhde etävanhempaan
- kummankin vanhemman myötävaikutettava tapaamisoikeuden toteutumiseen.
 - vältettävä kaikkea, mikä on omiaan aiheuttamaan haittaa lapsen ja toisen vanhemman väliselle suhteelle.

➤ *Huollon osalta lisäksi erityisesti (LHL 10 § 2)*

- *vanhempien kyky asettaa lapsen tarpeet vanhempien välisten ristiriitojen edelle.*

➤ *Asumisen ja tapaamisoikeuden osalta lisäksi erityisesti (LHL 10 § 3)*

- *lapsen ikä ja kehitystaso*
- *lapsen luonne ja taipumukset*
- *lapsen mahdolliset erityistarpeet*
- *vanhempien asuinpaikkojen välinen etäisyys*
- *vanhempien kyky ottaa vastuu lasta koskevista asioista*
- *vanhempien kyky suojella lasta kaikenlaiselta väkivallalta*

➤ **Vanhempien sopimus (LHL 10 § 4)**

- asia ratkaistaan vanhempien sopimalla tavalla, jos ainakin jompikumpi on huoltaja eikä
- ole aihetta olettaa ratkaisun olevan vastoin lapsen etua

➤ ***Lapsen toivomukset ja mielipide (LHL 11 §)***

- *selvittämistä korostettu LHL:n muutoksessa 1.12.2019*
- *lapsen ikä ja kehitystaso huomioitava*
- *selvitettävä hienovaraisesti*
 - *lasta ei saa asettaa ”temppelelinharjalle”*
- *ei saa aiheuttaa haittaa lapsen ja vanhempien välisille suhteille*
- *pääsääntöisesti vanhemmat / olosuhdeselvitys*

➤ ***Lapsen pitäminen vanhempien riidan ulkopuolella***

- *osalla vanhemmista peiliin katsomisen paikka*

KIITOS MIELENKIINNOSTA !

